

III. *Budoucnost již začala* */ Připravme cestu Pánu*

Tematický celek se vztahuje k adventní době a směřuje k oslavě narození Ježíše Krista. Tentokrát nepohlížíme na vánoční události ani jako na podivuhodné setkání Boha s člověkem a člověka s Bohem (6. ročník), ani se nezamýšlíme nad chudobou narozeného dítěte (7. ročník), ale ukazujeme na skutečnost, že mír v tomto světě má pro křesťany konkrétní podobu – tvář Ježíše Krista. Soužití lidí podle svědomí a norem v průběhu dějin společností vyzkoušených a Bohem potvrzených v Desateru je orientováno k soužití, které přináší porozumění, ohleduplnost a solidaritu. Kristus nepřišel proto, aby byl vzýván a obdivován, nýbrž aby přinášel smíření a pokoj.

V prvním setkání se děti konfrontují s rozporuplnou otázkou, jak je možné věřit, že Boží království je už teď a tady, když svět i po Kristově narození zůstává světem plným konfliktů, válek, bídy a utrpení a objevují křesťanský úhel pohledu na tuto skutečnost.

Následující dvě témata „Kristus ve mně“ a „Kristus v tobě“ pak směřují k osobnímu setkání s Kristem a podporují tematický celek věnovaný svátosti smíření. Děti se učí vnímat vánoční události jako chvíle, kdy Ježíš vstupuje do vnitřních konfliktů člověka ne proto, aby ho odsoudil, ale aby mu přinesl odpuštění a pokoj.

---

12. **Království míru a pokoje**

Téma setkání:

Děti si v souvislosti s oslavou narození Ježíše Krista položí provokativní otázku: Jak je to možné, že na světě je stále bída, hlad, zlo, nemoc a smrt, když jako křesťané věříme, že Boží království už přišlo. Děti porovnají očekávání lidí před Ježíšovým narozením s očekáváním lidí dnes, dostanou prostor přemýšlet o skutečnosti, že Boží království už je, ale zároveň ještě není, a učí se z tohoto úhlu pohledu vnímat konflikty současného světa. V souvislosti s tématem je vhodné zopakovat učivo z minulých ročníků o počítání času (5.3.15) a o prorocích (7.4.21). Téma rozvíjí setkání 8.1.7 „Nový pohled na svět“ a v setkání 8.4.21 „Neděle svátek osvobození“ se téma o vnímání času prohloubí o rozměr slavení.

Vzdělávací oblasti a průřezová témata:

Člověk a společnost: výchova k občanství – lidská solidarita, životní cíle a plány; OSV – psychohygienu, dobrá organizace času; VDO – angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku; MKV – princip sociálního smíru a solidarity.

Cíle setkání:

Děti si mají popsat situaci izraelského národa před Ježíšovým příchodem, tedy v době mesiánských proroctví. Děti mají vytvořit analogii mezi situací Ježíšova příchodu a dnešní situací: Boží království je již přítomné v tomto světě, i když je plný konfliktů, válek, bídy a utrpení.

METODICKÝ POSTUP

1. Úvodní činnosti

*** Jak různě plyne čas**

Cíl: Děti si mají uvědomit, jak různě může člověk prožívat plynutí času, a porovnat své vnímání času s druhými.

Pomůcky: pracovní listy

Cvičení vnímání času

Vzhledem k adventu jako k době očekávání příchodu Božího Syna, kterou jako křesťané prožíváme přípravou na oslavu jeho narození, se budeme zabývat pojmy jako čas a věčnost. V této souvislosti pak rozkryjeme, jak je možné, že Boží království už tady na zemi od Kristova příchodu je, ale vlastně ještě není, protože války, nepokoje, nespravedlnost, nemoci a bída stále existují.

Zeptáme se dětí, co jim dnes trvalo dlouho, např. hodina chemie, fronta ve školní jídelně apod. Pak se zeptáme, co jim uběhlo rychle, např. hodina tělocviku, čas určený na písničku, cesta ze školy apod.

Čas nevnímá člověk stejně. Něco se mu může zdát dlouho, když ho to nebaví, nebo se nudí, něco mu právě naopak uběhne rychle, když z toho má radost. Všimneme si, jak je naše vnímání času různé.

Odhadujeme bez hodinek, jak dlouho trvá 1 minuta, půl minuty apod. Stojíme a ten, kdo si bude myslet, že uběhl náležitý čas, se posadí, nebo sedíme, a ten, kdo si bude myslet, že uběhl náležitý čas, zvedne ruku.

Kdy čas běží rychle a kdy pomalu

Rozdáme pracovní listy, na kterých je kruh rozdělený na dvacet čtyři dílů. Děti vybarvují kruh dvěma pastelkami podle toho, kdy obvykle vnímají, že čas běží rychle, a kdy jim připadá, že se vleče. Kruh si mohou vybarvit také podle toho, jak pro ně probíhal dnešní nebo včerejší den a děti si do něj mohou jednotlivé činnosti zapsat, např. kdy spí, kdy jsou ve škole, kdy jí, kdy se nudí, kdy sedí před televizí nebo před počítačem, kdy sedí ve vlaku nebo v autobuse apod. Až budou děti hotové, mohou si vzít pastelku a vybarvit sytě ty části dne, kdy se jim to, jak tráví svůj čas, líbí, kdy méně a kdy vůbec. Na závěr mohou děti jmenovat části dne, které ocenily nejvíce a nejméně. Dohodneme se na jedné činnosti, která je pro všechny nejvíce nudná, a na jedné činnosti, která je nejvíce baví.

Porovnáme si, kolik dílků má kdo vybarvených kterou barvou, a určíme „krále/královnu času, který se vleče“, a „krále/královnu času, který běží“. O tom, ve kterých chvílích se děti nejvíce nudí, a co dělají, když jim čas ubíhá, si můžeme povídat. Děti se mohou dohodnout, která činnost je pro ně nejzábavnější a která nejnudnější.

Nuda

Velký formát papíru přehneme na polovinu. Na jednu stranu napíšeme slovo NUDA a děti mohou vymýšlet jiná slova se stejným významem, např. dlouhá chvíle, nic, prázdno, únava, spánek, otrávenost apod. Na druhou stranu vymýšlíme situace, které nudu zahánějí, které nás dokážou od nudy osvobodit, např. telefon, zvonek, návštěva, knížka apod.

Marek, Jana, Lukáš a jejich čas

Rozdáme dětem pracovní listy a přečteme si texty o třech dětech, které různě vnímají a prožívají svůj čas. V příbězích nejde o to, co v tom čase užitečného dělají a čím jej naplňují, ale zda je jejich myšlení orientováno spíše do minulosti, přítomnosti nebo budoucnosti. Texty jsou popisem tří druhů prožívání času.

Marek zase sní. Má dokonce své oblíbené sny. Po hodině tělocviku si nejraději představuje, jak je z něho slavný fotbalista. Vidí všechno se všemi detaily a barevně: triko, tenisky, slyší potlesk fanoušků. Po dobrodružném filmu se z něj stává cestovatel, který putuje amazonskými pralesy a zachraňuje přírodu před lidmi a před požáry.

Jana má pořád co dělat. Když přiběhne ze školy domů, má spoustu možností a málo času. Musí si ho naplánovat. Nejdřív se naobědvat, pak se dívat na televizi, ne raději si pustí video, oblíbený seriál je až potom. Večer se bude zase hádat s mámou. Je nemožná a táta je na její straně. Taky by mohl jednou uznat, že i ona má pravdu. Pak udělat úkoly a zavolat Lence, nebo nejdřív zavolat Lence a pak dělat úkoly? Lenka byla dneska taky nějaká divná...

Lukášovi se občas podaří prožít něco úplně jiného než Markovi a Janě. Přitom žije úplně normálně. Když je ve škole, tak je ve škole. Když jí, tak jí. Když jede na kole, tak jede na kole a cítí příjemný vítr a teplé slunce. Na semaforu blikne zelená a Lukáš jede přes křižovatku, na chodníku uvidí Jakuba a zamává mu.

Diskutujeme: Který způsob prožívání je jim nejbližší? Který jim připadá nejvhodnější? Které z dětí prožívá nejkrásnější chvíle? Kdo z nich prožívá čas nejskutečněji?

Vnímání času popíšeme takto:

Marek znovu prožívá ve své fantazii to, o čem v minulosti četl, viděl nebo si to představoval. Uniká před nudnou přítomností. Jana žije starostmi o budoucnost a o druhé. Nemá čas na přítomnost pro starosti o budoucnost. Lukáš žije v přítomnosti.

Člověk prožívá různé chvíle svého života někdy jako Marek, někdy jako Jana a někdy také jako Lukáš.

Přemýšlíme:

- Kdy vnímáme čas jako Marek? Kdy se obvykle schováváme před přítomností? Např. Když chceme prožít ještě jednou nějakou příjemnou chvíli a představujeme si ji. Když nás čeká něco nepříjemného. Když se nudíme. Apod.
- Kdy vnímáme čas jako Jana? Kdy si děláme starosti o budoucnost? Např. Když máme hodně starostí a povinností. Když nás čeká něco, na co se musíme připravit. Apod.
- Kdy vnímáme čas jako Lukáš? Kdy umíme prožít přítomný okamžik? Např. Když jsme spokojeni. Když se ničeho neobáváme. Když se nám líbí na světě. Apod.

Děti se mohou sdílet s tím, jak vnímají konkrétní každodenní činnosti, např. jak vnímají čas, když ráno vstávají, když jdou do školy, když je tělocvik, když je velká přestávka apod.

Když se na něco soustředíme, něco se nám líbí nebo nás něco zaujme, prožíváme přítomný okamžik života. Když na něco vzpomínáme, znovu si zpřítomňujeme příjemné nebo i nepříjemné chvíle, které jsme prožili, žijeme v minulosti. Pro život je ale také důležité plánovat, co bude nebo co by mohlo být. Všechny tyto způsoby prožívání času jsou v pořádku, jen bývá škoda, když člověk může něco prožít v přítomnosti a dá místo toho přednost úniku ke vzpomínkám nebo ke svým vizím.

Doba

Děti mohou jmenovat různé doby z historie charakterizované určitou událostí, vládou, státním zřízením, uměleckým slohem apod. Podobně mohou jmenovat určité doby svého života, např. doba před narozením, doba před stěhováním, doba, kdy jsem chodil(a) do mateřské školy apod. Na závěr se pokusí pojmenovat dobu svého života, kterou právě prožívají, např. „doba trapasů“, „doba marného snažení“ apod.

2. Vlastní téma

*** Království míru a pokoje před narozením Ježíše Krista**

Cíl: Děti si mají pomoci práce s biblickými texty uvědomit, jakým způsobem mluví starozákonní proroci o naději v budoucnost a jak se pro křesťany narozením Ježíše Krista tato naděje naplňuje.

Pomůcky: pracovní listy

Mesiánská proroctví

Narozením Ježíše se změnila doba a o několik století později to lidé vyjádřili i tím, že tak označili i počítání času v kalendáři za léta před Kristem a po Kristu. Podíváme se, jaké to bylo s prožíváním „času před Kristovým narozením“, „času Starého zákona“.

Doplnění k vývoji kalendářů:

Počátek římského kalendáře není přesně znám. Tento kalendář však byl nespolehlivý. Nejvyšší náboženský činitel v Římě libovolně měnil a zneužíval kalendář k nejrůznějším politickým machinacím, např. prodloužil rok, aby svému oblíbenci prodloužil vládní období. Všeobecný zmatek v kalendáři odstranil Gaius Julius Caesar v roce 46 př. Kr., když povolal do Říma proslulého řeckého astronoma Sósigena, aby vytvořil kalendář nový, který dostal podle Gaia Julia Caesara jméno juliánský a byl na svou dobu nepochybně mistrovským dílem. Byl to první skutečně „trvalý“ kalendář, tj. kalendář, který každý rok začínal stejným dnem. Původní juliánský kalendář počítal letopočet od počátku vlády význačných panovníků římské říše. Teprve v 6. století našeho letopočtu (v roce 532) navrhl opat římského kláštera Dionysius Exiguus, aby za základ letopočtu přijali křesťané rok Kristova narození. Návrh se ujal, a tak vznikl křesťanský letopočet uváděný zkratkou AD (Anno Domini = léta Páně). Pro numerickou chybu se však jeho počátek zcela určitě nekryje se skutečným rokem Kristova narození.

Jelikož doba oběhu Země kolem Slunce není celistvým násobkem délky otočky Země kolem osy, rozešel by se kalendář s délkou roku 365 dní poměrně rychle s nástupy ročních dob. Juliánská reforma zavedla „průměrnou délku roku“ 365,25 dne, což je jen o něco málo více než „přesná“ délka roku 365,2422 dne. Rozdíl mezi průměrnou délkou juliánského roku a skutečnou dobou oběhu Země kolem Slunce tak činí jen 11 min 12 s, ale i tento zdánlivý rozdíl naroste za 129 let o celý den. Za 13 století to pak bylo 10 dnů, což už bylo viditelné i při nástupu ročních dob. Papež Řehoř XIII. tedy požádal astronoma Clavia, aby připravil návrh dokonalejšího kalendáře, který uzákonil roku 1582. Bylo vynecháno 10 dnů juliánského kalendáře tak, že po čtvrtku 4. října 1582 následoval pátek 15. října 1582. Tato gregoriánská reforma nebyla přijata současně v celé Evropě. V Čechách a na Moravě byla zavedena r. 1584 a některé státy reformu přijaly až v minulém století: Bulharsko (1916), SSSR (1918), Řecko (1924), Turecko (1927).

(Cyrilometodějská teologická fakulta, UP V Olomouci, Fundamentální liturgika pro 3. ročník dálkového studia, P. ThDr. Ing. Pavel Kopeček)

Můžeme přečíst text v učebnici na s. 46. **Izraelští proroci mluví o vztahu mezi Bohem a lidmi v aktuálních situacích, které prožívají. Mluví o trestech, když lidé porušují Boží příkazy, mluví o záchraně, když trpí nespravedlností a útlakem. Záchranu přinese v jejich proroctvích zachránce – král, který má zpočátku pozemskou a politickou podobu. Mluví se o Bohem pověřeném panovníkovi z rodu krále Davida, který zbraněmi přemůže nepřátele Izraele a založí světovou říši.**

Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele. (Nu 24,17b)

Bože, předej své soudy králi a svou spravedlnost královskému synu, aby obhajoval tvůj lid spravedlivě a podle tvého práva. Hory přinesou lidu pokoj a pahorky spravedlnost. Zjedná právo poníženým z lidu, dá vítězit synům ubožáka, zdeptá utlačovatele. (Ž 72,1–4)

Od 8. století, kdy národ prožíval těžké doby ve vyhnanství nejprve v asyrském a pak i babylonském zajetí, začínají proroci hovořit o naději v budoucnost a toužit po míru, který je mimo prostor a čas a který přinese jako dítě narozený Mesiáš.

Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“ (Iz 9,5)

„A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradávná, ode dnů věčných. (Mi 5,1)

Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel (to je s námi Bůh). (Iz 7,14)

Nebude soudit podle toho, co vidí oči, nebude rozhodovat podle toho, co slyší uši, nýbrž bude soudit nuzné spravedlivě, o pokorných v zemi bude rozhodovat podle práva. (Iz 11,3–4)

Spravedlnost vytvoří pokoj, spravedlnost zajistí klid a bezpečí navěky. (Iz 32,17)

Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. (...) Kojenec si bude hrát nad děrou zmije, bazilišku do doupěte sáhne ručkou odstavené dítě. Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu. (Iz 11,6.8–9)

Čteme jeden citát po druhém a pokusíme se podle něj odpovědět na otázky:

- Co se z těchto slov dovídáme o tom, jak má „království míru a pokoje“ vypadat nebo jak má vzniknout?
- Jak se toto proroctví naplnilo v Novém zákoně?
- Děti mohou několika větami napsat do sešitu svou představu pokoje v dnešním světě a jak by podle nich mohl vzniknout.

* **Království míru a pokoje dnes?**

Cíl: Děti mají pochopit, co znamenají slova, že Boží království tady už je, ale ještě není, a co to znamená pro události ve světě a pro ně osobně.

Pomůcky: pracovní listy

Položíme dětem důležitou otázku, na kterou budeme hledat odpověď: **Jak je to dnes s námi, kdy věříme, že Ježíš Kristus je ten dlouho očekávaný Mesiáš. Mesiáš už přišel, Bůh do dějin zasáhl – to si připomínáme a slyšíme to kolem sebe mnohokrát každé vánoční svátky, ale co se tedy na světě změnilo?**

Dnešní svět je stále světem malých i velkých válek. Existují válečné konflikty, technologie a výzkumy související nepřímo s válečným průmyslem, politické systémy potlačující základní lidská práva, existují politické a ekonomické krize a zápas o moc, války o vliv na světovém trhu a boj s přírodními katastrofami. Existují ale také konflikty mezi lidmi – prožíváme je ve škole, doma i mezi sebou a jsou i konflikty v nás samých.

Zapisujeme společně na tabuli události, které nepřinášejí pokoj a které právě teď prožíváme. Můžeme je vztáhnout na aktuální politickou situaci i na „vánoční konflikty“ jako je nervozita, předstíraná idyla, zdánlivý pokoj apod.

Člověk „staré doby“ i člověk „nové doby“ touží po tomtéž. Oba touží po pokoji a míru. Svět je stejný jako dřív. Co se tedy změnilo? Ježíš nepřišel jako kouzelník, který rázem odstranil ze světa všechno zlé, aby dobré zvítězilo. Ježíš přinesl nový pohled na svět. Svým učením a životem hlásal, že svět je zárodek Božího království. Boží království roste všude tam, kde v druhém člověku poznáme svého bližního, který potřebuje pomoc. Svět je stejný jako dřív, můžeme se na něj ale dívat novým pohledem, vidět v něm zárodek Božího království a do jeho vytváření se zapojit.

Proč to ti lidé dělají?

Podíváme se na konflikty, které jsme před chvílí zaznamenali na tabuli, novým pohledem. Pokusíme se k jednotlivým událostem dosadit pohled na svět odpovídající vizi o Božím království.

Např. V Afghánistánu jsou tisíce hladových v uprchlických táborech, ale jsou i lidé, kteří pro ně upřímně a nezištně organizují pomoc. Zemi postihly povodně, ale najdou se dobrovolníci, kteří bez nároků na odměnu a čas pomáhají postiženým. V Bangladéši jsou statisíce dětí bez finančních prostředků na vzdělání, ale najdou se lidé v Evropě, kteří jim školné platí.

Je to jednání pro lásku k druhému člověku bez ohledu na to, jestli je pomoc malá nebo velká, efektivní nebo „jako kapka v moři“. Je výrazem solidarity člověka s člověkem a neřídí se tím, jaký má světový názor nebo k jakému náboženství se hlásí. Lidé si pomáhají jednoduše proto, že jsou lidmi a nemohou nechat jeden druhého v nouzi.

Pro křesťany je vzorem takového jednání Ježíš Kristus. Křesťan je člověk, jehož motivací k této namáhavé pomoci je láska k člověku, která v učení, v životě, smrti i vzkříšení Ježíše Krista šla až do krajnosti. Ježíš Kristus z lásky k lidem obětoval sám sebe a vizi Božího království naplnil.

3. Závěr

*** Už ano, ještě ne**

Cíl: Děti se mají učit dívat se na aktuální události z úhlu pohledu Božího království, které tady je, ale zároveň ještě není. Pomůcky: pracovní listy, učebnice, sešity, gong, kytara nebo jiný vhodný hudební nástroj

Abeceda pokoje

Vezmeme jedno písmeno abecedy po druhém, budeme k němu doplňovat jméno země a to, co by jejím obyvatelům přineslo mír a klidnější život. Jednotlivé země a jejich problémy mohou děti vyhledávat pomocí map, novin a informací na internetu. Např. Afghánistán – konec války, Bangladéš – změna politického systému apod.

Obměnou této činnosti může být „Abeceda pokoje u nás“, kdy děti podle jednotlivých písmen vyjmenovávají to, co by přineslo pokoj lidem v naší zemi, příp. v naší obci, škole, rodině apod. Např. V naší zemi – autorita politiků, bohatství přírody, celková ohleduplnost, čistější životní prostředí, dostupnost lékařské péče apod. Písmena, která nedoplníme, vynecháme.

Vyznání víry

Můžeme si přečíst „vyznání víry“ v učebnici na s. 47. Děti v něm mohou pokračovat a v podobných větách doplňovat aktuální informace o tom, co prožívají.

Např. Nechci věřit, že i když babička umřela, že se s ní už nikdy nesetkám. Ano, věřím, že je u Boha a že se jednou sejdem. Nechci věřit, že se lidé mezi sebou neumějí domluvit, i když se naši rozvedli. Ano, věřím, že lidé se mohou pochopit, když oba chtějí. Apod.

Místo, kde začíná Boží království

Odpověď na otázku, jak je dnes na zemi přítomné Boží království, najdeme také v následujícím příběhu, který můžeme dětem přečíst:

Byli jednou dva mnichové, kteří si přečetli v jedné staré knize, že na konci světa je místo, kde se nebe dotýká země a kde začíná Boží království. Rozhodli se, že se vydají na cestu a budou to místo hledat tak dlouho, dokud je nenajdou.

Tak prošli celý svět a přestáli mnoho nebezpečí a všechna strádání, jaká jen svět může přinést, a všechna pokušení, která jen mohou člověka odvrátit od cíle. Četli, že tam najdou dveře a že stačí jen zaklepat a budou v Božím království.

Konečně našli, co hledali. Zakleпали na dveře a s chvějícím srdcem se dívali, jak se otevírají. Když do nich vešli, ocitli se doma ve své klášterní cele a udiveně hleděli jeden na druhého. Pak pochopili: Místo, kde začíná Boží království, se nachází na zemi, nachází se tam, kde žijeme.

V souvislosti s legendou si můžeme připomenout obraz pootevřených dveří, se kterým děti mohly pracovat v setkání věnovanému Božím království (8.1.7 Nový pohled na svět).

Boží království není „jinde“. Je v nás a každý může být člověkem, který spojuje nebe se zemí už tady a teď. Může být jedním „tónem“ Božího království.

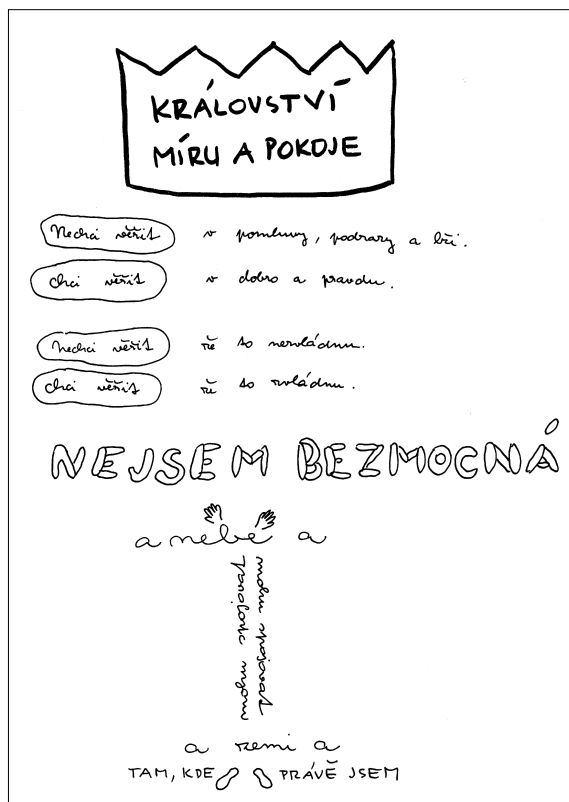
Mezi dětmi může kolovat gong nebo kytara a kdo chce, zahraje „svůj tón“, „svůj akord“, který nechá doznít.

4. Zápis

Nadpis: **Království míru a pokoje**

„Moje představa míru a pokoje v dnešním světě“. Doplněné věty „Vyznání víry“: „Nechci věřit...“ „Ano, věřím...“

Zápis: **Nejsem bezmocný(á). Mohu spojit nebe se zemí tam, kde právě jsem.**

13. Kristus ve mně

Téma setkání:

Setkání dává dětem prostor uvědomit si, že Ježíš přichází k člověku osobně a podobně jako je položeno do jeslí, může „ležet v našich srdcích“. V tomto věku jsou děti emočně citlivé a tedy i osobní setkání s Kristem mohou vnímat velice intenzivně. Je normální, že s ním děti zůstávají samy, nebo je sdílejí jen s nejbližšími vrstevníky. Přes tuto osobní zkušenost, že Ježíš přichází do „mého nitra“, do „mého srdce“ pak mohou děti zakusit vnitřní pokoj, který je motivací k pozitivnímu vztahu ke světu a lidem a k zasazování se o pokoj a sociální spravedlnost.

Vzdělávací oblasti a průřezová témata:

OSV – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému.

Cíle setkání:

Děti mají interpretovat vánoční události novým pohledem: Ježíš se chce narodit v srdci každého člověka. Děti mají umět vysvětlit, že Ježíš vstupuje do vnitřních konfliktů člověka ne proto, aby ho odsoudil, ale aby mu přinesl pokoj.

METODICKÝ POSTUP

1. Úvodní činnosti

* Pokoj a dobro

Cíl: Děti si mají popřát pokoj a uvědomit si, kdy pokoj zažívají a co je pro ně v tu chvíli důležité.

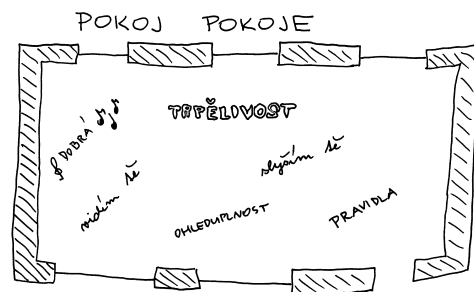
Pomůcky: aktuální výtisk novin, předmět k podávání, např. papírová vlaštovka, květina apod., arch papíru a fixy

Chvilke pokoje

Po kruhu pošleme vhodný předmět a kdo jej drží, může se s ostatními rozdělit o zkušenost, kdy dnes nebo v minulých dnech, zažil „pohodu“, „klid“, „příjemné chvíle“, „pokoj“. Místo podávání předmětu můžeme položit doprostřed arch papíru a společně z něj složit vlaštovku tak, že každý papír jednou přeloží.

Naplnit pokoj pokojem

Na arch papíru, na tabuli nebo do sešitu nakreslíme obrys čtverce, který bude znázorňovat „pokoj pokoje“. Děti do něj mohou vpisovat slova, která jsou podle nich nezbytná k tomu, aby v prostoru tohoto pokoje byl pokoj, např. tolerance, ohleduplnost, citlivost, přátelství, pravidla apod.

Novinové přání pokoje

Děti si mohou mezi sebou podávat aktuální výtisk novin. Kdo chce, může v něm podle titulků najít událost, která jej zaujala, a přečíst ji ostatním. V jednoduchém přání nebo v modlitbě mohou přát tomu, kdo jmenovanou situaci prožívá to, co mu chybí, aby prožíval pokoj a klid.

2. Vlastní téma

* Kdyby se Kristus narodil tady a teď

Cíl: Děti si mají pomocí práce s textem aktualizovat vánoční příběh o narození Ježíše Krista – hledání narozeného Ježíše je hledáním Božího království v dnešním světě.

Pomůcky: pracovní listy, pastelky, příp. digitální fotoaparát nebo mobil s funkcí foto

Ve světě kolem nás a v každodenních všedních událostech se ukrývá Boží království. O jedné všední situaci si přečteme. Rozdáme dětem pracovní listy a přečteme vánoční hru „Kdyby se Kristus narodil v našem městě...“

Kdyby se Kristus narodil u nás v...

(vánoční hra)

Jedno dítě přečte text o Ježíšově narození L 2. kap., pak se tři děti o tom, co před chvílí slyšely, baví mezi sebou a pohoršují se:

1. Maria a Josef nenašli vůbec žádné místo, kde by se ubytovali?
2. To je ale ostuda. Nenašli místo pro Spasitele světa!
3. Toho Ježíše, který k nám sestoupil, protože nás Bůh miluje, lidé nepřijali?

1. No to snad ne!
2. A položili ho do žlabu na krmení!
3. Do takové chudoby a bídy!

1. Člověka mezi zvířata!
2. Mezi vola a osla!
3. Vůbec nic nepochopili!

1. Vždyť to byl Bůh, Spasitel světa,
2. který chtěl lidem přinést světlo!
3. Který nás všechny miluje!

1. Copak lidé byli tehdy tak tvrdí a bezcitní?
2. Copak ho nechtěli?
3. Chlívěk místo obydlí! Žlab na krmení místo postýlky!

1. Chápete to?
2. To by se dnes nemohlo stát!

Všichni Ne, nikdy!

3. Kdyby se tak narodil u nás v...

Všichni Všichni bychom se seběhli.

4. Já až z...

- 5.–10. Já z...

Všichni Všichni bychom přišli!

4. My bychom ho tak neodbyli.
5. Obstarali bychom mu nějaký pěkný byt.
6. Nemusel by zbytečně klepat na kdejaké dveře.
7. Nemusel by se marně ptát: „Nebylo by tu nějaké ubytování?“
8. Malý Ježíš by nemusel ležet na slámě!
9. Mohl bych mu dát svoji postel. Maminka by mu dala i pěkné povlečení!

Všichni A my bychom k němu všichni přišli!

Já bych přinesla třeba... flétnu (hra na flétnu)

Já třeba...

A já...

10. A všichni bychom mu zazpívali koledu. (zpěv koledy)

Všichni (zasněně) Kdyby se tak Ježíš narodil u nás, tady v ...

1. Došli bychom spolu na obecní úřad za panem starostou.
2. A řekli bychom mu: „Vystavte nám, prosím, rychle potvrzení o narození!“
3. Napište: „Jméno narozeného: Ježíš Kristus, Spasitel světa!“

1. A on by napsal: Ježíš Kristus, narozen v..., Spasitel světa!
2. A další den by to už bylo ve všech novinách a v televizi už by o tom byly zprávy!
3. Já bych doběhl na faru, zazvonil bych a pan farář by přišel ke dveřím a volal by:

Pan farář: Kdo to zvoní, teď, uprostřed noci?

3. A my všichni bychom řekli...

Všichni My!

Pan farář Ale co tu chcete, tak pozdě v noci?

1. Pane faráři, Ježíš se narodil tady u nás!
2. Rychle, otevřete kostel. Musíme Bohu zazpívat chvalozpěv, musíme začít slavit Vánoce!
3. Pan kostelník by měl začít zvonit na všechny zvony!

1. A lidé v... to uslyší a budou se ptát: Jéje, co se stalo?
2. A já bych doběhla za paní učitelkou a volala bych: Paní učitelko, Ježíš se narodil tady, u nás!
3. Musí mu zazpívat náš školní sbor!

Všichni (nadšeně) Kdyby se tak Ježíš narodil u nás!

5. Já bych nechal natisknout plakáty a všude bych je rozvěsil.
6. Já bych poslal zprávu do televize.
7. Všichni ať uslyší a ať vědí: Ježíš se narodil! Tady, u nás!

Všichni Ať se to všichni dozvědí!

8. *A farní rada ať slyší: Ježíš se narodil! Je u nás! Pojdte, radujte se s námi! Už nejsme opuštěni!*
9. *A dost místa pro pastýře a pro stáda, měli bychom?*
10. *Však máme na faře velkou zahradu! Tam by bylo dost místa.*
A zpívali bychom koledy!

Všichni (nadšeně) Kdyby se tak Ježíš narodil u nás!

1. *Ať se to všichni dozvědí.*
2. *Velcí i malí!*
3. *Staří i mladí!*
4. *Zdraví i nemocní!*
5. *Ať všichni přiběhnou:*
6. *Jako my!*
7. *Celá/y/é... (jméno obce)*
8. *Celý svět!*

Všichni Kdyby se tak narodil tady u nás.

1. *Ale (zaraženě), kdyby se narodil OPRAVDU, DNES a TADY... (ticho)*
2. *Jak bychom poznali, že je to on?*
3. *Kam bychom jej šli hledat?*

Zamyslíme se nad závěrečnou otázkou, které se budeme věnovat: Kdyby se dnes Ježíš narodil, jak bychom ho poznali? Kde bychom jej našli?

Vánoční příběh jako seriál z obrázků nebo fotografií

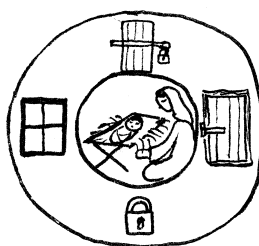
Na pracovním listu je vánoční evangelium podle Lukáše rozdělené do osmi částí. Děti jej mohou rozkreslit do obrázků. Děti mohou pracovat samostatně nebo ve skupinách a obrázky mohou mít tvar dvou soustředných kruhů. Doprostřed nakreslí to, co je v dané části příběhu nejdůležitější, pak to, co je méně důležité. Seriál, který vznikne, tak bude mít tvary mandal podobající se vnitřnímu prostoru člověka, jak s ním děti pracovaly v setkání 8.2.10 „Slyšet srdcem“. Skutečnost, že Ježíš „se chce narodit i do našeho srdce“, tak bude zřetelnější.

Místo rozkreslování mohou děti příběh zpracovat jako cyklus fotografií, který pak umístí na internetové stránky školy nebo farnosti jako powerpointovou prezentaci, příp. vytisknou a dají na nástěnku v kostele nebo z nich zpracují vánoční a novoroční přání. Fotografovat mohou:

- „Živý obraz“, který vytvoří podle děje příběhu samy ze sebe. Přitom nejde o oblečení a kulisy, ale o gesta a postoje. Čím abstraktněji se dětem podaří vystihnout podstatu určité části příběhu, tím lépe. Nemusí se jednat o ilustrativní zachycení, ale třeba jen o vystižení jednoho slova, které je podstatou popisované události. Slovo děti najdou tím, že se pokusí dát části příběhu název, např. Příkaz. Cesta. Odmítnutí. Pokoj. Nebe plné andělů. Apod.
- Děj příběhu mohou inscenovat pomocí „biblických postaviček“ nebo figurek z betléma, které mají vhodnou velikost.

Návrh rozdělení textu na jednotlivé části může být následující:

- (1) *Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius.*
- (2) *Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě.*
- (3) *Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou.*

L 2,1-16

- (4) *A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň.*
- (5) *Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všecken lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: Naleznete dětátko v plenkách, položené do jeslí.“ A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“*
- (6) *Jakmile andělé od nich odešli do nebe, řekli si pastýři: „Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil.“ Spěchali tam a našli Marii a Josefa i to dětátko položené do jeslí.*
- (7) *Když je spatřili, pověděli, co jim bylo řečeno o tom dítěti. Všichni, kdo to uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři vyprávěli.*
- (8) *Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. Pastýři se pak navrátili oslavující a chválíce Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno.*

Na závěr si položíme otázku, jak by taková událost mohla proběhnout dnes. Nejde o to „převést příběh do současnosti“, zaměnit postavy, nebo nešetrně upravit děj, ale pohovořit si o tom, jak by dnes mohlo vypadat např. nařízení, které musejí lidé plnit, jak by mohla vypadat nedobrovolná cesta někam nebo za někým, jak vypadá odmítnutí člověka člověkem apod. Pokud je obraz, který děti vytvořily, dostatečně abstraktní, sám připomene dětem nějakou současnou situaci, když si položí otázku: Kdyby to nebyla část vánočního příběhu, co by se tady mohlo dít?

Úvahy dětí inspirované oběma příběhy o tom, kdyby se Ježíš narodil dnes, jak bychom ho poznali a kde bychom jej našli, zakončíme:

Bylo by to každé obyčejné dítě, byl by to každý obyčejný člověk, protože Ježíš je v každém člověku. Kristus se chce narodit i do našeho srdce, chce i nám přinést světlo, pokoj Božího království. Najdeme jej v každém člověku a najdeme jej i sami v sobě.

* Dnes se nám narodil Spasitel

Cíl: Děti si mají ujasnit, co znamená v souvislosti s Kristem titul „Spasitel světa“.

V mnoha vánočních textech i textech koled se mnohokrát opakuje, že se nám narodil Spasitel. Můžeme společně přemýšlet, co to znamená, že je někdo spasitel?

Slovo spasitel znamená pomocník, vysvoboditel, zachránce, ochránce. Spasitel je titul dávaný ve Starém zákoně úspěšným vojevůdcům a králům, kteří v době nebezpečí a nouze vysvobodili izraelský lid. Podobný titul „sótér“ byl dáván také řeckým božstvům a císařům. Rozměr spásy v souvislosti s Kristem však překračuje hranice možností člověka. U Ježíše je spása více než tělesná záchrana.

Přemýšlíme:

- Od čeho Ježíš člověka zachraňuje? Např. Od nemoci, bídy, nespravedlnosti, opovržení, smrti, hříchu apod.
- Které z těchto „záchrán“ jsou v lidských silách? Např. Od nemoci může zachránit lékař, od nespravedlnosti a opovržení soud, ale osvobodit se od smrti a viny není v lidských silách.
- Proč Ježíš člověka zachraňuje? Jen tak. Z lásky k člověku.

Ježíš nezachraňuje jako politické autority od nepřátel a nebezpečí, nebo jako lékař od nemoci. Záchrana, kterou přináší, není v silách člověka. Je to záchrana od smrti a od hříchu, který odnímá člověku nejen pozemský život, ale také život s Bohem. Skutečnost, že jsme spaseni, se v našem životě neprojevuje tak, že bychom už nikdy neudělali nic zlého, nebyli nemocní nebo neumřeli. Jsme spaseni „jen“ v naději. To znamená, že jsme zachráněni, ale zároveň ještě zachráněni nejsme. Máme stále svobodnou vůli a je na nás, zda se rozhodneme pro spásu, nebo pro zkázu, pro život, nebo pro smrt. Spása je dar, ale zároveň máme sami sebe ve svých rukách. Máme povinnost růst a na tomto dovršení vlastní spásy spolupracovat.

Když Ježíš přichází do srdce člověka, přináší mu tuto možnost záchrany. Následující činnosti jsou základním výrazem této vůle spolupracovat.

* „Kristus ve mně“

Cíl: Děti mají pomocí seberefektujících otázek, příp. abstrakce pomocí výtvarných technik vyjádřit, jakou podobu má „místo, kde se pro ně rodí Ježíš“.

Pomůcky: kartičky, rydla a „papíry z kovu“, dekorační materiál

Následující činnosti se zaměřují na poznávání skutečnosti, že když se Ježíš narodil, sestoupilo nebe na zem. Tou „zemí“ může být každý konkrétní člověk. Ježíš „se rodí do srdce člověka“ a člověk se na jeho narození může připravit a místo mu přichystat. Děti mohou tato svá místa ztvárňovat pomocí různých technik a pak

do nich položit ikonu Ježíše. Své výtvary mohou děti nafotit a použít jako originální vánoční a novoroční přání. Nejde ani tak o „kvalitu“, ale o uvědomění si, že se může jednat o osobní setkání.

Kéž by se tvé srdce mohlo stát jeslemi! Pak by se Bůh stal ještě jednou dítětem na zemi! (Angelus Silesius)

Místo pro Krista

Děti mohou nakreslit do sešitu obrys srdce, kruh, příp. rozdáme dětem obraz „srdce“, se kterým jsme pracovali v hodině č. 10 „Slyšet srdcem“. Zopakujeme si, co jsme se tímto obrazem snažili znázornit. **Srdce, které bije v našem těle, je obrazem „srdce“, které je středem našeho nitra. „Srdce“ je obraz místa, kde se s námi Bůh setkává.**

Děti si mohou obraz vybarvit podle momentální nálady, příp. do něj vepsat své jméno v různých pádech, tvarech a podobách, příp. jej vyplnit slovy „já“ a „moje“.

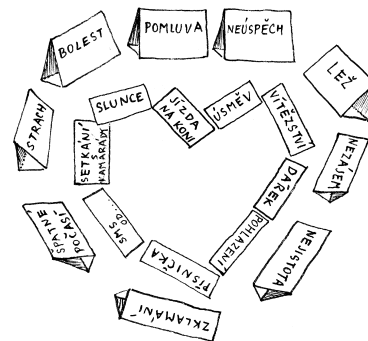
Co „otevřívá a zavírá mé srdce“?

Dáváme dětem otázky a děti si na kartičky zapisují pokud možno jednoslovné odpovědi. Jsou to otázky na skutečnosti, které „otevřívají“ nebo „zavírají“ srdce, např. Co zavírá srdce? Co nemám rád(a)? Co mi bývá líto? Z čeho mívám strach? Z čeho bývám smutný(á)? Co mě rozčílí? Kdy se neumím soustředit? Co mě nudí?

Co otevřívá srdce? Co mám rád(a)? Co mi dělá radost? Na co se těším? Komu důvěřuji? Co mi dodává sebevědomí? Kdy se cítím dobře? Kdy mívám největší odvalu?

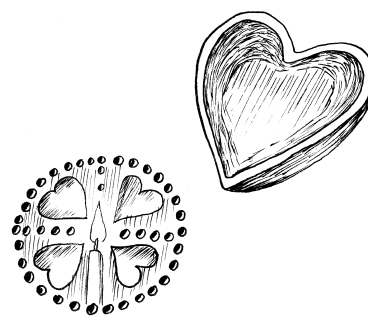
Kartičky, na kterých jsou skutečnosti „uzavírající srdce“, přeložíme a vytvoříme z nich „zed“, tj. obrys srdce, kruhu nebo jiného tvaru.

Kartičky označující skutečnosti „otevřívající srdce“ položíme nepřeložené dovnitř tvaru. Děti si mohou své úvahy o tom, co jim „otevřívá a uzavírá srdce“ srovnávat a sdílet se, ale není to nutné.

Vánoční srdce z dekoračního materiálu

Obraz svého nitra, obraz svého srdce mohou děti tvořit pomocí šátků nebo provázků a dekoračního materiálu. Každý si vybere šátek jedné barvy a vytvarují z něj srdce, příp. dva šátky stočí a vytvoří z nich obrys srdce. Pokud děti vnímají tvar srdce jako příliš naivní, mohou místo něj vytvořit kruh a v něm svou představu „místa připraveného na příchod nebe“.

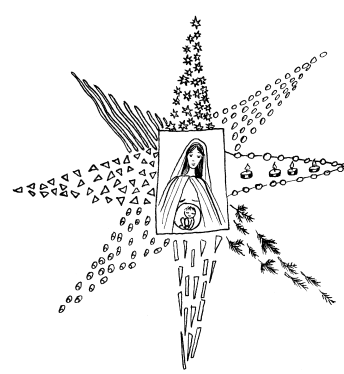

Vánoční srdce z keramiky nebo kovu

Z keramické hlíny mohou děti vykrojit tvar srdce, položit jej do dlaní a vytvarovat tak, aby jim v dlaních dobře leželo. Z keramické hlíny mohou vykrojit kruh a vyrýt do něj mandalu. Podobně mohou děti rýt ostřejší tužkou nebo perem do měděného nebo hliníkového plátu vystřiženého do tvaru kruhu nebo srdce.

Činnosti zakončíme následující aktivitou:

Dáme každému jednu ikonu, obraz malého Ježíše, nebo rozsvícenou čajovou svíci tak, že je položíme do středu obrazu, který děti před chvílí vytvořily nebo se kterým pracovaly. Děti mohou každý sám za sebe odpovědět na otázku, co může toto doplnění obrazu znamenat. Když vytvářejí obraz místa pro Krista ve svém nitru, vytvářejí tak svou vánoční „monstranci“, „svatostánek“. **Ježš přichází do srdce člověka a Vánoce jsou příležitostí znovu pro něj své srdce připravit a otevřít.**

3. Závěr

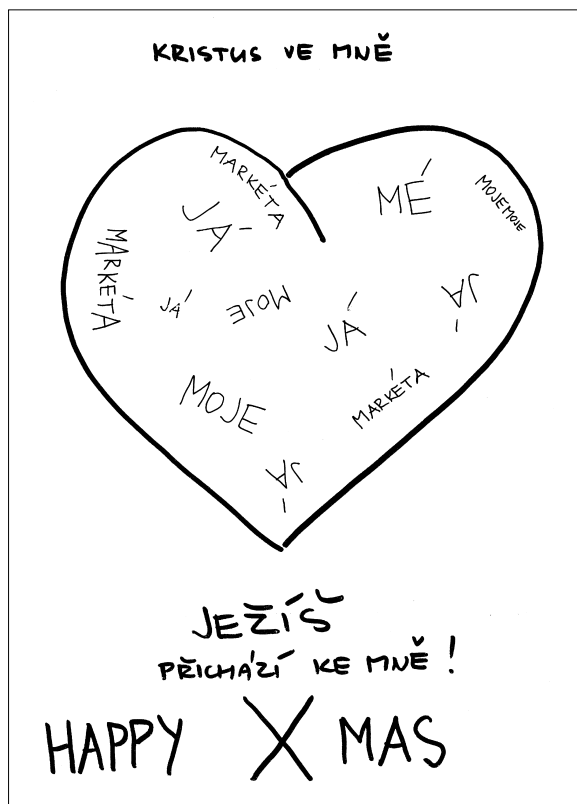
Děti své výtvary položí do tvaru kruhu nebo srdce na vhodné místo. Ve středu může být předmět, se kterým jsme pracovali, když jsme si na začátku setkání povídali o pokoji. Shromáždíme se kolem, obdivujeme obraz a navzájem se ujistíme, že je hezké vidět i očima, že k přípravě na vánoční svátky patří i příprava sebe sama. Setkání můžeme zakončit vhodnou modlitbou.

4. Zápis

Nadpis: **Kristus ve mně**

Obrys srdce se jménem. Nalepené „vánoční srdce“ s ikonou Ježíše.

Zápis: **Ježíš přichází ke mně!**

14. Kristus v tobě

Téma setkání:

V předchozím setkání děti v mezích možností zažily a rozumově zpracovaly skutečnost, že Ježíšovo narození se děje v nitru člověka. Ježíšova přítomnost ve světě dostala konkrétní podobu osobního setkání. V této kapitole dostává setkání s Kristem další konkrétní podobu – děti se jí učí rozpoznávat ve svých bližních a připravují se tak pro zasazování se o Boží království odpovídajícím jednáním. Nejde o výkon a jeho efektivitu, ale o motivaci, s jakou se může vykonat i ten nejmenší skutek. Co jste udělali jednomu z těchto nejmenších, to jste udělali mě. (Mt 25,40)

Vzhledem k textu „Čtvrtý král“ je setkání vhodné jako poslední hodina před vánočními prázdninami, nebo jako první po prázdninách.

Vzdělávací oblasti a průřezová témata:

VDO – angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku; MKV – princip sociálního smíru a solidarity.

Cíle setkání:

Děti mají osvědčit nový pohled na vánoční události vtělení Božího syna: Ježíšova přítomnost ve světě je přítomností Krista v bližních.

Děti mají umět vyjádřit podstatu křesťanského jednání ve světě, kdy motivem není odvrácení katastrofy, ale jednání podle vzoru Ježíše Krista směřující k rozvíjení Božího království ve světě.

METODICKÝ POSTUP

1. Úvodní činnosti

* Opakování

Cíl: Děti si mají pomoci aktivitu, kterou znají z předchozího ročníku, utřídit smysluplnost činností, které obvykle provázejí oslavy vánočních svátků a vystihnout jejich podstatu.

Pomůcky: sešity

Co je na slavení Vánoc nejdůležitější a co méně

Společně zapisujeme na tabuli nebo na arch papíru to, co lidé obvykle dělají o vánočních svátcích, např. štedrovecerní jídlo, dárky, které dostanu, dárky, které mám pro druhé, nákupy, úklid, kapr, zpěv koledy, vánoční stromek, stavění betléma, vánoční evangelium, návštěvy, sníh, půlnoční mše, rodina u jednoho stolu, vánoční nálada, vánoční zvyky, volno, lití olova, pouštění lodiček z oříšků, hory apod.

- Každé dítě si pak může označit, co by mu z toho nejvíce chybělo a bez čeho by pro ně nebyly „pravé“ Vánoce.
- Každé dítě pak může výrazy očíslovat od jedničky podle toho, co mu na oslavě Vánoc připadá nejdůležitější.

Nejvyšší číslo přiřadí k té činnosti, která je podle jeho názoru zbytečná, nemá ji rádo nebo k vánoční oslavě nepatří.

Děti si výsledky své práce srovnají a diskutujeme o tom, co většina označila za důležité a proč a co považuje za méně důležité a proč.

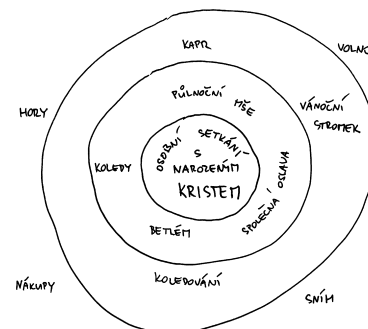
Společně pak můžeme výrazy seřadit podle důležitosti do tří soustředných kruhů:

(Doprostřed) Podstata: osobní setkání s „narozeným“ Kristem.

(První kruh) Oslava v rodině a ve společenství církve: půlnoční mše svatá, vánoční mše svatá, návštěva jesliček, návštěvy, společné jídlo, procházka, dárky.

(Druhý kruh) Lidové zvyky, tradice: kapr, vánoční stromek, vánoční ozdoby, koledování.

(Vně) Další: volno, lyžování, sníh, nákupy.

Podobnou činnost měly děti příležitost dělat v rámci setkání 7.5.30 „Jásejme aleluja“ v souvislosti s velikonočními svátky. Vede k uvědomění hodnot toho, jakým způsobem se obvykle Vánoce slaví.

2. Vlastní téma

* Jít za hvězdou

Cíl: Děti mají pomocí legendy o čtvrtém králi objevit, že setkání s Kristem může mít podobu setkání s bližním.

Pomůcky: pracovní listy

Čtvrtý král

Hledali jsme podstatu vánočních svátků, přečteme si příběh o člověku, který také hledal podstatu. Je to hlavní postava legendy, král, který se vydal hledat narozeného Ježíše.

Seznámíme děti s příběhem „Čtvrtý král“. Zkrácenou verzi najdeme také v učebnici na s. 50:

Kolik bylo mudrců se ve skutečnosti neví. Tradice hovoří o třech. Existuje však také krásná legenda o čtvrtém králi. Měl prý připutovat se třemi, už nám známými, ale nedostal se v určený čas na místo, odkud měli společně vyjít na cestu poklonit se a přinést dary králi všech králi, králi nebe a země. Museli tedy vyrazit bez něj a když se čtvrtý král dostavil, už nikoho nenašel a nezbylo mu, než se vydat za hvězdou sám.

I on měl své dary, tři vzácné drahokamy, které chtěl stůj co stůj předat vzácnému králi. Čtvrtý král putoval dlouhé týdny, měsíce i celé roky. Procházel městy plnými lidí, ale také pustou krajinou a pouští. Hvězda, která mu zpočátku svítila na cestu, zmizela a králi časem připadalo, že snad ani nikdy nesvítala. Tak šel dál a dál a nesl své tři drahokamy.

Během svého putování král kolem sebe viděl mnoho bídy a lidského neštěstí. Měl dobré srdce. Když v jednom cizím městě viděl, jak jedné chudé vdově odvádějí syna do otroctví, protože neměli na zaplacení dluhů, věnoval jim jeden ze svých tří drahokamů.

„Vždyť mi zbývají ještě dva,“ řekl si.

Když však v dalším městě procházel hlavní ulicí, spatřil na rohu sedět žebráka, který umíral hladu. Lidé ho lhostejně míjeli, ale král nemohl unést pohled na trpícího člověka a daroval mu svůj druhý drahokam. Vždyť mu zbývá ještě jeden.

Čas plynul a náš král byl na cestě už celých třicet let. Byl starý a zesláblý, když došel do města, které se jmenovalo Jeruzalém. Před jeho branami však přišel o svůj poslední drahokam. Věnoval jej nemocnému, který neměl peníze na to, aby si zaplatil lékaře.

„Došel jsem na konec. Už nemám nic a nemám proč jít dál. Nenašel jsem toho, koho jsem hledal,“ pomyslel si král a zamýšlen krácel ulicemi města.

Náhle uslyšel huk a křik. Spatřil, jak se k němu blíží zástup lidí a vojáků. Uprostřed davu se potácel muž, jenž nesl kříž.

„Kdo je to?“ zeptal se náš král kolemjdoucích. „Ty nevíš? To je přece Ježíš, říkal o sobě, že je syn samého Boha, krále nebe a země! Teď jej vedou na smrt.“

Čtvrtému králi se při těchto slovech podlomila kolena. Král nebe a země! Boží syn! Sebral poslední zbytky svých sil, prodral se davem a alespoň na okamžik stanul tváří v tvář tomu, koho hledá. Pohlédli si do očí a král vzdychl: „Celý život tě hledám. Celý život jdu za hvězdou, abych se ti poklonil a přinesl dary, které už dávno nemám. A teď je pozdě.“

Ježíš mu však na to řekl:

...

Nedokončený příběh mohou děti doplnit do pracovních listů. Co mohl Ježíš čtvrtému králi odpovědět? Výpovědi dětí si přečteme a pak příběh dokončíme:

„Nemáš důvod naříkat, protože jsem od tebe všechny dary dostal. Vzpomeň na toho chlapce odsouzeného do otroctví, na žebráka, který umíral hladu, a naposledy jsme se viděli dnes, když jsi obdaroval nemocného. Tito všichni lidé a ještě mnozí další trpící nemocní a opuštění, které jsi na své cestě potkal, to všechno jsem byl já. Děkuji ti za tvé dary.“

„Čtvrtý král“ hledal narozeného Krista a způsob, jakým ho našel, přibližuje, jak můžeme nacházet Krista dnes.

Jít za hvězdou a být hvězdou?

„Je to hvězda!“ říkáme o člověku, který je slavný, moudrý, lidé jej znají nebo je něčím výjimečný. „Jde za hvězdou!“ říkáme o člověku, který má velký cíl, ideály, odvahu nebo naději. Lidé se vydávají za hvězdou, když chtějí něčeho dosáhnout, chtějí někam cestovat, něco se naučit nebo něco vytvořit. Lidé najdou svou hvězdu, když dosáhnou toho, co chtějí, doputují tam, kam chtějí, podají dobrý výkon nebo jsou úspěšní ve své práci.

Děti mohou přemýšlet, co je pro ně hvězdou, za kterou jdou nebo za kterou by chtěly jít. Co je pro ně hvězdou v novém roce? Co plánují? Kam by chtěly dojít? Co by chtěly dokázat, naučit se? Co by si chtěly vyzkoušet? Pro krále z naší legendy byl hvězdou narozený Ježíš. Král se za ním vydal a našel jej ve chvíli, kdy už „bylo pozdě“. Setkal se s Ježíšem ve chvíli, kdy umírá. V legendě se ale stalo něco mnohem podivuhodnějšího. Král potkal hvězdu mnohokrát během své cesty a sám se stal pro lidi kolem sebe hvězdou tím, že těm, které na své cestě potkal, pomohl.

Křesťané jsou lidé, pro které je tou největší hvězdou, za kterou se dá jít a dojít, Ježíš.

Ani my se s Ježíšem nesetkáme až na věčnosti, až na konci cesty, ale můžeme se s ním setkávat už na cestě. Nosíme ho ve svém srdci (předchozí setkání) a můžeme ho potkávat v srdcích druhých lidí. Křesťané věří, že na své cestě „potkávají Krista“ v druhých lidech a sami mohou „být Kristem“ pro druhé, přinášet jim pomoc, útěchu, radost a naději.

* Moje hvězda je moje „proč“

Cíl: Děti se mají učit rozlišovat mezi motivací k jednání křesťana a člověka, který se ke křesťanství nehlásí.

Pomůcky: pracovní listy s fotografiemi, sešit, příp. učebnice

Podíváme se na fotografie z pracovního listu, příp. na fotografii v učebnici na s. 47 a zadáme dětem tento úkol: Představte si, že v davu stojí dva konkrétní lidé, např. proti zdi s helmami a štíty stojí v davu dva studenti. Jeden se ke křesťanství nehlásí a druhý je křesťan. Jak si zdůvodňuje své postoje jeden a jak druhý? Pokusíme se je popsat formou jejich vnitřního monologu: Proč jsem tady?

Děti mohou pracovat samostatně, ve skupinách nebo pracujeme společně. Vždy odpovídáme na otázku: Proč jsem tady? Jednou jako „dobrý člověk“, jednou jako křesťan.

Závěr úvah může být následující:

Dobrý člověk chce odvrátit násilí, uvidět budoucnost země a neutíká od konfliktu. To vše dělá proto, že se mu to zdá být ten nejlidštější způsob, jak žít na této zemi. Když křesťan dělá totéž, ale doufá, že jeho skutek pomáhá šířit Boží království, které už je a jednou naplní zemi. Křesťan se řídí Ježíšovým vzorem a na straně člověka a jeho práva na spravedlnost stojí s touto motivací.

3. Závěr

* Vánoční oslava – jeden druhému

Cíl: S vědomím, že lidé mohou být jeden druhému hvězdou, si děti mohou darovat a od druhých přijmout to, co je jim blízké, nebo co dokážou.

Pomůcky: audiopřehrávač, nahrávka písně „War is over“, dekorační materiál, žlutý nebo „zlatý“ papír, nůžky, příp. lepidlo

Píseň jeden druhému

Děti si mohou navzájem věnovat píseň, která je pro ně o letošních Vánocích aktuální, kterou si rády přehrávají, nebo kterou mají nahranou na svých MP3 nebo MP4 přehrávačích nebo mobilech. Může to být populární píseň s vánočním obsahem, ale také stará koleda. Pokud je to možné, můžeme si písně přehrávat a hledat v nich významy, které se týkají oslavy Vánoc, naděje a ideálů o „království míru a pokoje“. Pokud se text písně křesťanského vánočního poselství nedotýká, upozorníme na vše dobré, k čemu směřuje. Pokud text písně vánoční poselství zkresluje nebo nevhodně používá vánoční symboly, využijeme této příležitosti k vyslechnutí názorů dětí a k objasnění rozdílů. Dbejme na to, že se nejedná ani o kritiku písně, autora nebo dítěte, které ji poslouchá, ale o možnost věcně označit a objasnit odlišnosti.

Jako inspiraci můžeme pracovat s písní Happy Christmas (War is over), kterou v roce 1971 napsali John Lennon a Yoko Ono a která se v USA okamžitě stala obrovským hitem možná také proto, že kromě tradiční vánoční nálady s sebou nesla protiválečné poselství v době, kdy už šest let probíhala válka ve Vietnamu. Základ písně vznikl už v roce 1969, kdy se oba angažovali v mezinárodní kampani, v různých městech po celém světě visely plakáty a billboardy s nápisem „War Is Over! (If You Want It)“, tedy „Válka skončila! Když to chcete.“ Od té doby byla píseň mnohokrát vydána a použita v rámci humanitárních či protiválečných aktivit.

Happy Christmas (War is over)

John Lennon and Yoko Ono

And so this is Christmas and what have you done. Another year over, a new one just begun. And so this is Christmas, I hope you have fun. The near and the dear one, the old and the young. A very merry Christmas and a Happy New Year. Let's hope it's a good one without any fear.

So this is Christmas, for weak and for strong. The rich and the poor one, the road is so long. So Happy Christmas for black and for white, the yellow and red one, and stop all the fight. A very merry Christmas and a Happy New Year. Let's hope it's a good one without any fear.

So this is Christmas and what have we done. Another year over, a new one just begun.

So Happy Christmas, I hope you have fun. The near and the dear one, the old and the young. A very merry Christmas and a Happy New Year. Let's hope it's a good one without any fear.

A tak jsou tu Vánoce a co všechno jste udělali. Končí další rok a nový právě začíná. A tak jsou tu Vánoce. Doufám, že budete veselí, blízcí a drazí, staří a mladí. Hodně veselé Vánoce a šťastný Nový rok. Doufejme, že bude dobrý beze všeho strachu.

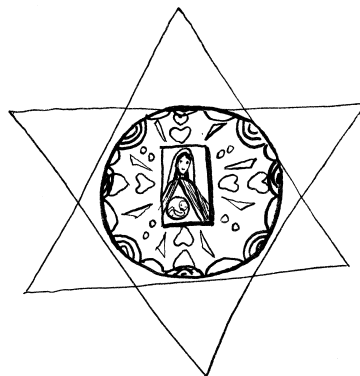
Tak tu jsou Vánoce pro slabé a pro silné, bohaté a chudé. Cesta je tak dlouhá, tak veselé Vánoce pro černé a pro bílé, žluté a rudé a zastavte každou válku. Hodně veselé Vánoce a šťastný Nový rok. Doufejme, že bude dobrý beze všeho strachu. Tak tu jsou Vánoce a co všechno jsme udělali. Končí další rok a nový právě začíná. Tak šťastné Vánoce. Doufám, že se budete veselit, blízcí a drazí, staří a mladí. Hodně veselé Vánoce a šťastný Nový rok. Doufejme, že bude dobrý beze všeho strachu.

Naděje na pokojnou a smysluplnou budoucnost nemusí být vyjádřena jen „křesťanskou terminologií“. Můžeme s dětmi vyhledávat jakákoli slovní spojení nebo obrazy, které září před člověkem jako hvězda směřující k ideálům Božího království a jsou vyjádřeny třeba slovy „zastavte každou válku, aby Vánoce mohly být pro bílé, žluté i rudé“.

Hvězda jeden druhému

Posadíme se do kruhu. Vždy jedno dítě zavře oči a ostatní před něj na černý nebo tmavý šátek nebo papír složí z dekoračního materiálu obraz hvězdy. Na smluvené znamení – zvonek nebo dotek na rameno – dítě oči otevře. Děti se prostřídají. Ve větší skupině mohou děti pracovat ve dvojicích.

Hvězdu si děti mohou také vytvořit jako další část obrazu, který vyráběly v minulé hodině. Děti si ze žlutého nebo „zlatého“ papíru vystříhnou „svou“ hvězdu a na ní položí obraz „svého srdce“ s ikonou Ježíše.

4. Zápis

Nadpis: **Kristus v tobě**

Fiktivní odpověď na otázku „Proč jsem tady?“ studenta, který se ke křesťanství nehlásí, a studenta-křesťana.
Zápis: **S Kristem se ne setkám až NĚKDY, ale už teď. Mám jej ve svém srdci a mají jej v srdci také druzí lidé. Třeba...** (děti mohou doplnit jména svých přátel), ale také... (děti mohou doplnit také jména svých „nepřátel“)

KRISTUS V TOBĚ

Proč jsem tady?
Otváral jsem se z osamělosti, protože chci, abych u nás byla větší noblesní a abych měla cestovat, hrát chci, a číst, co chci. Má na to právě každý člověk bez rozdílu věku, ale rozdílu!

Proč jsem tady?
... myslím si to, co bych a bych věřím, že mám tu možnost mít něco, jako mám si lidem darovat.

S KRISTEM SE NESETKÁM AŽ NĚKDY, ALE UŽ TEĎ.
MÁM JEJ VE SVĚM SRDCI A MAJÍ JEJ
VE SVĚM SRDCI TAKÉ *Lucas* *Zuzana* *Barbora*
Ale Take *Vojta* *manča*
Lucas *ná* *Adoracion* *proje*